

Miljøverndepartementet
Pb 8013 Dep.
0030 Oslo

Referanse:

Vår saksbehandler:
Ingeborg Magerøy

Saksnr.:
355/07

Dato:
15. november 2007

UTTALELSE TIL LOV OM NATUROMRÅDER I OSLO OG NÆRLIGGENDE KOMMUNER (MARKA) – MD REF. 200603436-/GH

Fortidsminneforeningen i Oslo og Akershus (FOA) mener en ny markalov vil være et riktig virkemiddel til å beskytte Markas kvaliteter og størrelse. Oslomarka inneholder et stort antall kulturminner og kulturmiljø etter ferdsel, næring og bosettinger over et spenn på flere tusen år. Kulturminnene er en viktig del av opplevelsen av Marka og må være et av formålene med ny lov.

I Ot. prp. nr. 66 (1980-81) på s. 20 pkt. 5.2.6 uttales det: *“Kulturminnene i marka slik som setervoller, hustuffer, veganlegg m.v. er i stor grad fra tiden etter reformasjonen (etter 1537), og er derfor ikke automatisk fredet etter kulturminneloven. Vern av slike kulturminner forutsetter et særskilt fredningsvedtak etter kulturminneloven for hvert enkelt tilfelle. Etter departementets vurdering er det svært lite hensiktsmessig å fremme fredningssaker for hvert enkelt av det store antall kulturminner innenfor marka. Det foreligger dessuten bare delregistreringer og ingen fullstendig registrering som grunnlag for dette. For Marka bør det derfor overveies å etablere som hovedprinsipp at alle kulturminner i utgangspunktet skal være vernet, og slik at det må positiv tillatelse for å gjøre inngrep eller endre dem”.*

FOA mener derfor de nødvendige kulturminnehensyn må innarbeides i det videre arbeidet med ny markalov. I høringsutkastet er kulturmiljø og kulturminner nærmest fraværende.

FOA vil spesielt kommentere følgende bestemmelser i lovforslaget:

- § 1: “Kulturmiljø” må opprettholdes i lovens formålparagraf .
- § 4: I lovforslagets § 4 (om forbud mot bygge- og anleggsvirksomhet) legges det opp til at Marka reguleres til et LNF-område (Landbruks, natur- og friluftsområde). Det vil si at Marka reguleres til landbruk. Samtidig foreslås det at det kun er tiltak “i strid” med arealformålet som skal forbyes. Konsekvensen er at bygge- og anleggstiltak i landbruket ikke rammes av bestemmelsen. Dette er tiltak som kan ha vel så stor betydning for lovens øvrige formål som bygge- og anleggstiltak utenfor landbruket. Dette vil gi liten forutsigbarhet og beskyttelse vedr. både kulturmiljø og Markas øvrige kvaliteter. FOA mener slike tiltak i landbruket må likestilles med andre tiltak og at ordene “i strid med arealformålet” i lovteksten må utgå.

Hvis denne endringen gjennomføres vil det få den positive konsekvens at alle bygge- og anleggstiltak må søke kommunen om dispensasjon etter forslaget § 10. Kun da vil kommunen kunne vurdere tiltaket opp mot lovens øvrige formål slik som § 10, 2. ledd forutsetter og som må sees på som en av hovedbegrunnelsene bak hele lovforslaget. Unntas landbruket for forbudet forsterkes problemet ytterligere av at bl.a. oppføring av driftsbygninger ikke er søknadspliktige etter § 81 i plan- og bygningsloven. FOAs forslag til endring vil ikke være til hinder for landbruk i Marka, men kun stanse de tilfeller av nybygg og nye anlegg i landbruket som er problematiske i forhold til lovformålet.

FOA er sterkt imot forlaget til siste ledd i § 4. Sammenholdt med forarbeidene går det frem at det kun er kommunale reguleringsplaner til idrettsanlegg, ferdsel, stier, løyper og infrastruktur som skal tillates. Det har ingen mening å forby kommunal regulering til spesialområder som naturvern og bevaring. Lovteknisk må poenget her være å kun forby planer som strider i mot lovens formål.

- § 6: Vedrørende forslag til § 6 *”tilrettelegning for ferdsel, stier og løyper mv.”* må det sees på mulighetene for å bevare de mange veier, stier og løyper i Marka som har kulturhistorisk verdi.
- § 9: FOA mener søknader om tillatelser etter § 9, 1. ledd også må inneholde faglig underbygde opplysninger om kulturminner og kulturmiljø. Det vises her til behovet for registrering, jfr. ovenstående sitat fra Ot. prp. 66 (1980-81) s. 20. Det er påkrevd at søknadsplikten etter 3. ledd også gjelder § 4, og det antas at dette er en feil i utkastet, jfr. at det skal fremgå av søknaden om det søkes om dispensasjon etter 1. ledd. I nest siste ledd må kulturminner/kulturmiljø likestilles med friluftsliv og naturmiljø i ulempevurderingen.
- § 10: FOA mener ny markalov ikke vil ha et sterkt nok vern av friluftsliv, natur, og kulturminner ved at det kan gis dispensasjon etter § 10, 2. ledd så lenge dispensasjonen ikke i *”vesentlig”* grad tilsidesetter formålet med loven. Det bør brukes en standard som gir lovformålet sterkere beskyttelse. I 2. ledd må *”kulturmiljøet”* inn på lik linje med friluftsliv og naturmiljøet.
- § 11: Klageadgangen bør legges til en instans som behandler samtlige klagesaker for marka. Forslaget fra Oslo og Omland Friluftsråd (OOF) om opprettelse av en egen enhet for markasaker hos Fylkesmannen i Oslo og Akershus støttes. Siden første instans for behandling i lovforslaget er lagt til hver enkelt kommune, er det helt påkrevd at klagebehandlingen også prøver innholdet i vedtaket og ikke bare formelle mangler. Dette er særlig viktig da kommunen ved dispensasjoner etter § 10, 2. ledd selv skal foreta vurderingen av det enkelte tiltak opp mot lovens formålsparagraf. Det vil her være særlig risiko for at den kommunale avgjørelse blir subjektiv ut ifra kommunens økonomiske interesse og ikke sett mot verdien av Marka som en helhet. En markaenhet hos Fylkesmannen må derfor ha mandat til å prøve alle sider av de påklagde vedtak og gis de nødvendige økonomiske ressurser.

Etter forvaltningsprinsipper skal det være mulig å klage på et vedtak, og §§ 4 og 8 må også omfattes av klageadgangen i § 11. Særlig ettersom § 4 er en av de mest sentrale bestemmelser i loven. FOA har rettslig interesse når det gjelder klageadgang i saker der kulturminner er berørt. I siste ledd må organisasjoner som har naturvern og kulturminnevern som formål også tas med som klageberettigede i lovteksten.

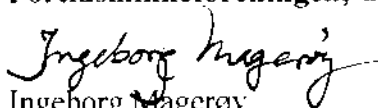
§ 12: FOA støtter OOFs forslag til ny § 12 hvor områder kan reguleres til bevaring av hensyn til friluftsliv, naturopplevelser eller kulturverdier og hvor det foreslås forskriftshjemmel til soneinndeling av Marka. I sonene kan departementet gi forskrifter bl.a. til beskyttelse av kulturmiljø og kulturminner i skogbruket.

§ 15: FOA er positive til å sitte i et markaråd.

FOA støtter OOFs høringsuttalelse til ny markalov.

Med vennlig hilsen

Fortidsminneforeningen, Oslo og Akershus avdeling

Ingeborg Magerøy
fung. daglig leder